

НЕВИКОНАННЯ СУДОВОГО РІШЕННЯ В УКРАЇНІ: ПРАКТИКА КВАЛІФІКАЦІЇ І ДОКАЗУВАННЯ

NON-ENFORCEMENT OF COURT DECISIONS IN UKRAINE: PRACTICE OF QUALIFICATION AND PROOF

Попов К.Л., к.ю.н.,

доцент кафедри інформаційного, господарського та адміністративного права

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Георгія Сікорського»

Стаття присвячена тенденціям судової практики кваліфікації і доказування у кримінальних провадженнях за ст. 382 КК України. Стаття висвітлює результати статистичного аналізу відомостей Єдиного державного реєстру судових рішень, звіту про стан застосування адміністративного законодавства органами Національної поліції України (форма № 1-АП), даних Державної служби статистики щодо кількості населення України. Метою дослідження є виявлення закономірностей у практиці кваліфікації судами України кримінальних правопорушень за ст. 382 КК України протягом 2010–2023 року. Тенденціями у відповідній сфері судової практики є: 1) суттєве зменшення тяжкості кримінальних правопорушень, вироків щодо яких ухвалюють суди України; 2) нерівномірний регіональний розподіл кількості вироків за ст. 382 КК України із значною перевагою кількості вироків, ухвалених судами західних областей України; 3) узагальнений коефіцієнт злочинної активності населення (кількість засуджених за ст. 382 КК України на 100 тис. населення) у західних областях у 2,5 рази більший, ніж у східних, а протягом 2018–2023 р. він більший майже у 8 разів; 4) переважна кількість вироків за ст. 382 КК України (41%) стосується невиконання постанов судів особами, які були позбавлені права керування; 5) невмотивованість більшості вироків за ч. 1 ст. 382 КК України особам, які керували транспортними засобами без права на таке керування; 6) призначення судами однакових покарань у різних ситуаціях вчинення кримінального правопорушення та засудженим з різними характеристиками. Зазначені тенденції пояснюються помилковою практикою судів України, які без належного обґрунтування, не досліджуючи доказів та порушуючи логіку розмежування адміністративної і кримінальної відповідальності, кваліфікують керування транспортним засобом особою, позбавленою права керувати транспортним засобом, за ч. 1 ст. 382 КК України як невиконання постанови суду у справі про адміністративне правопорушення.

Ключові слова: невиконання судового рішення, кваліфікація, доказування, позбавлення спеціального права.

The article is devoted to trends in the practice of qualification and evidence in criminal proceedings under Art. 382 of the Criminal Code of Ukraine in the courts of Ukraine. The article highlights the results of a statistical analysis of information from the Unified State Register of Court Decisions, a report on the state of application of administrative legislation by the National Police of Ukraine (form No. 1-AP), data from the State Statistics Service on the population of Ukraine. The purpose of the study is to identify regularities in the practice of qualification by Ukrainian courts of criminal offenses under Art. 382 of the Criminal Code of Ukraine during 2010–2023. The trends in the relevant field of judicial practice are: 1) a significant reduction in the severity of criminal offenses for which Ukrainian courts pass judgments; 2) uneven regional distribution of the number of sentences under Art. 382 of the Criminal Code of Ukraine with a significant advantage of the number of sentences passed by the courts of the western regions of Ukraine; 3) the generalized coefficient of criminal activity of the population (the number of convicts under Article 382 of the Criminal Code of Ukraine per 100,000 population) in the western regions is 2.5 times higher than in the eastern regions, and during 2018–2023 it is almost 8 times higher; 4) the majority of sentences under Art. 382 of the Criminal Code of Ukraine (41%) refers to non-compliance with court orders by persons who have been deprived of the right to drive; 6) courts assigning the same punishments in different situations of committing a criminal offense and to convicts with different characteristics. These trends are explained by the erroneous practice of the courts of Ukraine, which, without proper justification, without examining the evidence and violating the logic of distinguishing between administrative and criminal responsibility, qualify the driving of a vehicle by a person deprived of the right to drive a vehicle, according to Part 1 of Article 382 of the Criminal Code of Ukraine, as failure to comply with a court order in the case of an administrative offense.

Key words: non-execution of a court decision, qualification, proof, deprivation of a special right.

Дана публікація є результатом дослідження судової практики щодо застосування судами України ст. 382 КК України. Методом суцільного аналізу (крім вироків за 2013–2014, 2023 роки, які досліджувались із застосуванням випадкової вибірки обсягом приблизно 50–80% від генеральної сукупності) досліджувались наявні у Єдиному державному реєстрі судових рішень (далі – ЄДРСР) вироків, ухвалені судами України за ст. 382 КК України протягом 2010–2023 років. Також досліджувалась судова статистика та звіти за результатами діяльності органів Національної поліції. Аналізувались питання: 1) кваліфікації злочину, 2) характеру вчиненого діяння, 3) виду вироку (обвинувальний чи виправдувальний), 4) регіону ухвалення вироку (захід, північ, схід, південь, а також за окремими областями), 5) виду і міри призначеного покарання, 6) застосування судами звільнення від покарання. Також вибірково досліджувалась мотивувальна частина вироків з метою встановлення аргументів суду на користь ухваленого рішення, досліджених судом доказів, предмету доказування.

Метою статті є виявлення певних тенденцій у практиці кваліфікації і доказування в судах України кримінальних правопорушень за ст. 382 КК України [1] протягом 2010–2023 року. Також автор спробував пояснити причини виявлених тенденцій у відповідній судовій практиці.

З 2010 року (коли було змінено ознаку суб'єкта основного складу зі спеціального (службова особа) на загального) редакція ст. 382 КК України не зазнавала істотних змін. Зважаючи на це, спостерігаємо помітну тенденцію до зменшення тяжкості кримінальних правопорушень, вироків щодо яких ухвалюють суди України. Частка вироків щодо службових осіб (ч. 2 ст. 382 КК України) скоротилася кратно з 22% у 2012 р. до 2% у 2023 р., тобто більш ніж у 10 разів. Частка вироків за особливо кваліфікованим складом злочину (ч. 2 ст. 382 КК України) скоротилася за той же період з 17% до 3%, тобто, більш ніж у 5 разів.

Обвинувальні вироків склали 91%, виправдувальні 8%, ще 1% досліджених судових рішень становили ухвали (і навіть вироків) про звільнення від кримінальної відповідальності.

Регіональний розподіл судової практики у зазначеній сфері також неординарний. Зауважимо, що в графі «вироків за ст. 382 КК України» ЄДРСР зустрічаються також ухвали судів та вироків за іншими статтями КК України (переважно ст. 164, 389 КК України), що помітно впливає на кількісні показники судового правозастосування за ст. 382 КК України. Кількість судових рішень, які потрапили до категорії «вироків» за досліджений період, проте не є вироків за ст. 382 КК України склала 67 рішень (8% від загальної кількості досліджених судових рішень).

Кваліфікація судами кримінальних правопорушень, передбачених ст. 382 КК України (за даними ЄДРСР)

	2008–2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Всього
Загальна кількість досліджених рішень	-	9	14	100	88	73	-	-	10	45	65	84	80	33	142	743
Ч. 1 ст. 382 КК України	-	5	9	61	65	61	-	-	8	36	54	75	76	29	135	619
частка, %	-	56	64	61	74	84	-	-	80	80	90	89	95	88	95	83
Ч. 2 ст. 382 КК України	-	4	5	22	19	11	-	-	2	5	3	4	2	2	3	82
частка, %	-	44	36	22	21,5	15	-	-	20	11	5	5	2,5	6	2	11
Ч. 3 ст. 382 КК України	-	-	-	17	4	1	-	-	-	4	3	5	2	2	4	42
частка, %	-	-	-	17	4,5	1	-	-	-	9	5	6	2,5	6	3	6

За окремі роки частка таких рішень становила, наприклад, 19% – у 2013 р., 41% – у 2017 р., 15% – у 2019 р. Так, зокрема, Березівський суд Одеської області ухвалив 18 (27%) таких рішень, що суттєво вплинуло на загальні показники судів Одеської обл., якими було ухвалено всього 20 рішень за ст. 382 КК України.

Найбільше (48%) судових рішень за ст. 382 КК України ухвалено судами західних областей (Вінницька, Волинська, Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Чернівецька), серед яких помітно виділяються місцеві суди Львівської області (9% загальної кількості рішень). Протягом 2018–2023 років частка рішень судів західних областей зростає від 49% до 68% загальної кількості судових рішень за ст. 382 КК України. Натомість суди східних областей (Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Луганська, Сумська, Харківська) ухвалили лише 17% загальної кількості досліджених рішень за ст. 382 КК України. Причому протягом 2018–2023 років частка рішень судів східних областей коливалась від 3% до 12% від загальної кількості. Суди південних областей (Миколаївська, Одеська, Херсонська, АР Крим) ухвалили близько 8% судових рішень, центральних (Кіровоградська, Полтавська, Черкаська) – 13%, північних (м. Київ, Київська, Чернігівська обл.) – 10%.

Слід зазначити, що станом на 2022 рік за даними Державного комітету статистики кількість мешканців перерахованих вище західних областей складала 32% загальної кількості населення при 44% кількості засуджених за ст. 382 КК України. Натомість, відповідна частка населення східних областей складала 35% при 17% засуджених за згаданою статтею. Таким чином, в розрахунку на 100 тис. населення судами західних областей засуджено протягом 2010–2023 років 2,96 особи, а східних – 0,95. Протягом 2018–2023 років відповідні коефіцієнти ще більш відмінні: 1,33 у західних областях і 0,17 – у східних. Тобто, за період 2010–2023 років узагальнений (при відносно постійній кількості населення) коефіцієнт злочинної активності населення у відповідній категорії кримінальних правопорушень (кількість засуджених за ст. 382 КК України) у західних областях у 2,5 рази більше ніж у східних, а протягом 2018–2023 р. він більший майже у 8 разів (тут і далі курсив наш – К. П.).

Висвітлені вище диспропорції спонукають до пошуку їх причин, в чому може допомогти дослідження характеру діянь, які стали фактичною підставою для засудження за ст. 382 КК України.

Схожість діянь, за які засуджувались особи на підставі ст. 382 КК України, дозволяє сформулювати такі їх типи: 1) керування автомобілем особами, які були позбавлені права керування внаслідок застосованого до них раніше адміністративного стягнення (41% загальної кількості вироків); 2) перешкодження виконанню рішень про стягнення заборгованості у цивільних, господарських справах чи заборгованості щодо податків і зборів (в т.ч. шляхом відкриття нових банківських рахунків замість арештованих) (19%); 3) невиконання рішення щодо виселення, вселення, знесення самовільно побудованої споруди, надання

доступу до земельної ділянки чи будівлі (16%); 4) ухилення від відбування громадських чи виправних робіт, призначених за вироком суду (7%); 5) ухилення від сплати аліментів (2%); 6) перешкодження спілкуванню з дитиною та відібранню дитини (1,5%); 7) інші діяння (13,5%).

При цьому саме протягом 2018–2023 років частка діянь першого типу (керування транспортом особами, позбавленими права на таке керування) збільшилась від 27% до 85% загальної кількості діянь, кваліфікованих за ст. 382 КК України діянь (у 2022 році – 55%). До 2018 року за такі діяння суди України засуджували лише в одиничних випадках (5 вироків за період 2010–2017 років). У 2018 р. за діяння такого типу засуджували лише суди західних областей, в 2019 р. – 83% вироків стосувались судів західних областей, 2020 – 59% (практично всі інші – Полтавська обл.), 2021 – 71% (більшість інших – Полтавська обл.), 2022 – 67% (інші – переважно Полтавська і Черкаська обл.), 2023 – 68% (інші – Київська, Полтавська, Черкаська обл.) таким чином протягом 2018–2023 років спостерігається своєрідна «плановість» засуджень за ст. 382 КК України судами переважно західних областей України, а також Полтавської обл.

Розглянемо детальніше особливості кваліфікації судами діянь першого типу. Як правило, шаблонна позиція судів щодо застосування ст. 382 КК України за керування автомобілем водіями, які були позбавлені права керування внаслідок застосованого до них раніше адміністративного стягнення, полягає у тому, що винна особа, «будучи ознайомленою з постановою суду про позбавлення права на керування транспортним засобом, діючи умисно, не виконала судові рішення щодо позбавлення права керування транспортними засобами, яке набрало законної сили та керувала транспортним засобом без посвідчення водія. Таким чином особою не було добровільно виконано постанову суду, яка набрала законної сили, за що передбачена кримінальна відповідальність за ч. 1 ст. 382 КК України».

Разом з тим, диспозиція ч. 1 ст. 382 КК України в редакції, незмінній з липня 2010 р., передбачає кримінальну відповідальність за умисне невиконання вироку, рішення, ухвали, постанови суду, що набрали законної сили, або перешкодження їх виконанню. Отже, зазначена норма в об'єктивній стороні складу містить, зокрема, два діяння: 1) невиконання постанови суду та 2) перешкодження її виконанню.

Постанова суду про позбавлення права керування транспортним засобом, невиконання якої інкримінувалось судами за ст. 382 КК України, в переважній більшості випадків стосувалась притягнення винного до адміністративної відповідальності за ст. 130 КУпАП [2], ч. 4, 5 ст. 126 та деякими іншими статтями КУпАП, які встановлюють відповідальність за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. Санкції зазначених статей містять формулювання «з позбавленням права керування транспортними засобами на строк...». Відповідно, постанови судів про притягнення до адміністративної відповідальності містять стандартне формулювання «призначити адміністративне стягнення у виді штрафу з позбавленням права керування транспортними засобами на строк...».

Згідно з ч. 1 ст. 317 КУпАП постанова про позбавлення права керування транспортними засобами виконується посадовими особами органів Національної поліції. Відповідно ж до ч. 1-4 ст. 317-1 КУпАП виконання постанови про позбавлення права керування транспортним засобом здійснюється шляхом вилучення посвідчення водія на строк позбавлення права керування транспортними засобами та внесення до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України відомостей про позбавлення права керування транспортним засобом на строк, визначений постановою, та про вилучення посвідчення водія. Особа вважається позбавленою права керування транспортним засобом після набрання законної сили рішенням суду про позбавлення цього права. Якщо посвідчення водія не було тимчасово вилучено в порядку, передбаченому ст. 265-1 КУпАП, особа, позбавлена права керування транспортним засобом, зобов'язана негайно здати посвідчення водія до уповноважених органів Національної поліції. У разі виявлення в особи посвідчення водія, яке підлягає здачі, його вилучення здійснюється поліцейським.

Таким чином, виконання постанови суду про позбавлення права керування транспортним засобом здійснюють посадові особи органів НП, а не особа, на яку це стягнення накладене. Як наслідок, з огляду на буквальне тлумачення диспозиції ч. 1 ст. 382 КК України, порушник не може «не виконати» постанову суду про позбавлення його права керування транспортним засобом, оскільки законом на нього прямо не покладено обов'язок її виконувати. Тому, окремі місцеві і навіть апеляційні суди, ухвалюючи, з огляду на вищезазначене, виправдувальні вироки, сформулювали позицію, за якою притягнутий до відповідальності правопорушник не може безпосередньо вчинити діяння у формі «невиконання постанови суду», передбачене ст. 382 КК України, оскільки ні закон, ні відповідна постанова не покладає на правопорушника обов'язку виконувати постанову суду про застосування до нього зазначеного стягнення, а сама постанова не встановлює прямо заборону керувати транспортним засобом [3; 4; 5].

Проте, Верховний Суд скасував ухвалу апеляційного суду з викладеною вище позицією [6]. Колегія Верховного Суду зазначила, що ст. 15 Закону України «Про дорожній рух» [7] забороняється керування транспортними засобами особам, до яких застосовано адміністративне стягнення чи кримінальне покарання у виді позбавлення права керування транспортними засобами, протягом строку позбавлення, а також особам, щодо яких державним виконавцем встановлено тимчасове обмеження у праві керування транспортними засобами. Таким чином, вважає Верховний Суд, позбавлення спеціального права, зокрема, права керування транспортними засобами, одночасно припиняє реалізацію вказаного права особою, до якої застосовано цей вид адміністративного стягнення.

На думку колегії Верховного Суду суд, призначаючи адміністративне стягнення у виді позбавлення права керувати транспортними засобами, обмежує таке право на певний строк, що призводить як до формального, так і до реального унеможливлення керування транспортними засобами. Згідно з доктриною адміністративного права суть кожного адміністративного стягнення полягає у застосуванні певних правообмежень безпосередньо до особи, яка вчинила адміністративне правопорушення (принцип персональної відповідальності). І в цьому відношенні безпосереднім виконавцем судового рішення про позбавлення права керувати транспортними засобами є особа, яка вчинила адміністративне правопорушення. У випадку застосування такого виду стягнення суд не повинен у своєму рішенні додатково конкретизувати, що йдеться саме про заборону керувати транспортними засобами певним суб'єктом, адже очевидним є той факт, що таке право є спеціальним і його отримання потребує проходження особливої процедури, внаслідок якої і отримується право на керування транспортними засобами. Саме

тому, резюмує колегія суддів Верховного Суду, назва адміністративного стягнення у виді позбавлення права керувати транспортними засобами у своєму змісті абсолютно чітко передбачає заборону особі здійснювати таке керування на визначений судом строк. При цьому зміст покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, зокрема, і позбавлення права керувати транспортними засобами полягає у забороні особі реалізовувати певне право або здійснювати певну діяльність.

Таким чином, вищезазначеною постановою Верховний Суд фактично сформував декілька правових висновків: 1) постанова у справі про адміністративне правопорушення, яка передбачає позбавлення права керувати транспортними засобами, є заборобою керувати транспортними засобами певним суб'єктом і без додаткової конкретизації про це у постанові; 2) безпосереднім виконавцем судового рішення про позбавлення права керувати транспортними засобами є особа, яка вчинила адміністративне правопорушення; 3) особа, позбавлена судом права керувати транспортними засобами, є суб'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 382 КК України і може нести кримінальну відповідальність за невиконання відповідної постанови суду. При цьому Верховний Суд додатково зазначив, що систематичність порушень особою Правил дорожнього руху, на думку колегії суддів Верховного Суду, свідчить про ухилення останньої від виконання судового рішення, що є однією з форм невиконання судового рішення, як підстави для притягнення до кримінальної відповідальності за ст. 382 КК України.

Слід погодитись з позицією Верховного Суду про те, що «адміністративне стягнення у виді позбавлення права керувати транспортними засобами ... призводить як до формального, так і до реального унеможливлення керування транспортними засобами» і, відповідно, особа, яка керує транспортним засобом всупереч постанові суду про позбавлення її права ним керувати, *реально* не виконує судове рішення.

Разом з тим, відповідальність за керування транспортним засобом особою, позбавленою права керування транспортними засобами, вже передбачена ч. 4 ст. 126 КУпАП, а повторне вчинення зазначеного правопорушення – ч. 5 ст. 126 КУпАП. А тому не можна визнати цілком обґрунтованим висновок Верховного Суду про те, що «систематичність порушень особою Правил дорожнього руху (тобто, керування транспортним засобом, будучи позбавленою такого права) свідчить про ухилення останньої від виконання судового рішення, що є однією з форм невиконання судового рішення, як підстави для притягнення до кримінальної відповідальності за ст. 382 КК України».

Встановлюючи за керування транспортним засобом особою, позбавленою права керування транспортними засобами, саме адміністративну відповідальність, вказуючи при цьому у диспозиції ч. 4 ст. 126 КУпАП на конкретне діяння, законодавець надав законодавчу оцінку рівню небезпечності такого правопорушення, фактично визнавши, що воно не є суспільно небезпечним і, відповідно, не містить сутнісної ознаки кримінального правопорушення. Диспозиція ж ст. 382 КК України не містить вказівок на преюдиційність, предикатність чи «систематичність» у невиконанні судового рішення чи інших подібних ознак.

Слід зазначити, що кількість адміністративних постанов, складених за ч. 4 ст. 126 КУпАП за 2020 р. становила 28471 (з яких органами Національної поліції – 28439), у 2021 р. 25348 (25265), у 2023 р. 17173 (17063) [8]. Додаткова кількість адміністративних постанов за ч. 5 ст. 126 КУпАП стосуються повторного керування особами транспортними засобами без відповідного права.

Послідовно дотримуючись вищезазначеної позиції Верховного Суду, тисячі випадків притягнення осіб до адміністративної відповідальності за ч. 4, 5 ст. 126 КУпАП замість адміністративної відповідальності (чи навіть одночасно з нею) мали б стати підставою для притяг-

нення винних осіб до кримінальної відповідальності за ст. 382 КК України. Проте, такого, з огляду на наведену судову практику, не відбувається. Натомість суди засуджують за ст. 382 КК України як осіб, які *вперше* керували транспортним засобом, будучи попередньо позбавленими такого права (переважно за вчинення правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 130 КУпАП), так і тих, хто до засудження *неодноразово (систематично)* керував транспортним засобом, в тому числі будучи до цього позбавленим (зокрема, і неодноразово) права керувати транспортним засобом за вчинення адміністративних правопорушень.

Зазначене спонукає до пошуку відповіді на питання – за якими ж ознаками необхідно відмежовувати передбачене ч. 4, 5 ст. 126 КУпАП адміністративне правопорушення у вигляді керування транспортним засобом особою, позбавленою права керування транспортними засобами, від передбаченого ст. 382 КК України кримінального правопорушення у випадку, коли засуджений так само керував транспортним засобом, будучи позбавленим такого права. Проте, ні суди, які ухвалювали вироки щодо таких осіб, ні Верховний Суд у своїй постанові не дають відповіді на це питання.

У своїх обвинувальних вироках суди в переважній більшості *ніяк* не мотивують чому одна особа, яка керувала транспортним засобом всупереч судовому рішення про позбавлення такого права, засуджується за ст. 382 КК України, а інша, яка вчинила таке саме діяння, притягується до адміністративної відповідальності за ч. 4, 5 ст. 126 КУпАП постановами органів Національної поліції і судів. Половина з 404 проаналізованих вироків такого типу ухвалені судами на підставі угод *без дослідження доказів*. В багатьох випадках при ухваленні обвинувальних вироків суди також посилались на ч. 3 ст. 349 КПК України, і визнавали недоцільним дослідження доказів щодо будь-яких обставин справи, як таких, які ніким не оспоруються. Якщо ж докази все ж досліджувались, це були переважно постанови судів про позбавлення права керування транспортним засобом за вчинення адміністративних правопорушень, постанови, протоколи і листи органів Національної поліції про адміністративні правопорушення та записи з нагрудних камер поліцейських, які підтверджували вчинення адміністративних правопорушень.

При цьому, призначаючи покарання, суди переважно не враховували особу засудженого, визначали в більшості однакові покарання при досить різних обставинах справи і характеристиках особи засудженого. Так, в 46% випадків особам, які керували транспортним засобом, будучи позбавленими такого права, суди призначали штраф в однаковому розмірі у 8500 грн. Такий однаковий розмір штрафу призначався і у випадках одноразового керування транспортним засобом після позбавлення права,

і у випадку коли особа перед цим була позбавлена права керування транспортним засобом до десяти разів, а сума неспланих штрафів за вчинені цією особою адміністративні правопорушення перевищувала сотні тисяч гривень [9; 10], і у випадку коли засуджений був неодноразово судимий [11], і у випадку, коли особа була засуджена за систематичне невиконання судового рішення протягом іспитового строку, визначеного у попередньому вирокі [12]. Ще в 10% випадків штраф призначався в розмірі 12,75 чи 17 тис. грн.

Слід зазначити, що санкція ч. 4 ст. 126 КУпАП за керування транспортним засобом особою, позбавленою права керування, передбачає накладення штрафу в розмірі однієї тисячі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (20400 грн.), а за таке ж повторне правопорушення – двох тисяч чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (40800 грн.) з позбавленням права керування транспортним засобом на строк від п'яти до семи років та з оплатним вилученням транспортного засобу чи без такого.

Таким чином, засуджуючи за ч. 1 ст. 382 КК України осіб, які всупереч судовому рішення керували транспортним засобом, суди в 56% вироків призначали штрафи, які є *меншими у три-п'ять разів*, ніж штрафи за такі самі діяння, кваліфіковані органами Національної поліції і судами за ч. 4, 5 ст. 126 КУпАП.

Парадоксальність описаної практики кваліфікації судами відповідних правопорушень посилюється й тому, що *невиконання* постанови про накладення *адміністративного стягнення* у виді позбавлення права керування транспортними засобами суди своїми вироками фактично визнають *нетяжким злочином* (санкція ч. 1 ст. 382 КК України передбачає до трьох років позбавлення волі), натомість *ухилення від* відбування *покарання* у виді позбавлення права керування транспортним засобом *є лише кримінальним проступком* (санкція з ч. 1 ст. 389 КК України передбачає до двох років обмеження волі).

Враховуючи викладене, не можна визнати правильною практику судів України, які без належного обґрунтування, не досліджуючи доказів та порушуючи логіку розмежування адміністративної і кримінальної відповідальності, кваліфікують керування транспортним засобом особою, позбавленою права керувати транспортним засобом, за ч. 1 ст. 382 КК України як невиконання постанови суду у справі про адміністративне правопорушення. У разі ж припинення такої судової практики, випадки притягнення до кримінальної відповідальності за невиконання судового рішення (ст. 382 КК України) залишаться одиничними (не більше 20–25 в Україні на рік, враховуючи сучасну статистику за даними ЄДРСР).

ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 20.02.2024).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 20.02.2024).
3. Вирок Миргородського міськрайонного суду Полтавської обл. від 28.04.2021 року у справі № 541/1240/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104115812> (дата звернення: 20.02.2024).
4. Вирок Пустомитівського районного суду Львівської обл. від 03.10.2019 р. у справі № 450/2928/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96610483> (дата звернення: 20.02.2024).
5. Вирок Ставищенського районного суду Київської обл. від 03.10.2019 р. у справі № 379/909/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84707325> (дата звернення: 20.02.2024).
6. Постанова Верховного Суду від 08.02.2023 р. у справі № 464/4690/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108988222> (дата звернення: 20.02.2024).
7. Про дорожній рух: Закон України від 30.06.1993 р. 3353-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#Text> (дата звернення: 20.02.2024).
8. Звіт про стан застосування адміністративного законодавства органами Національної поліції України (форма № 1-АП). URL: <https://data.gov.ua/dataset/207f2c6d-998f-4a15-91de-f7e5259beaf7> (дата звернення: 20.02.2024).
9. Вирок Жовтневого районного суду м. Запоріжжя від 22.12.2023 р. у справі № 331/6386/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115854308> (дата звернення: 20.02.2024).
10. Вирок Рожнятівського районного суду Івано-Франківської обл. від 31.10.2023 р. у справі № 350/1538/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114540320> (дата звернення: 20.02.2024).
11. Вирок Миргородського міськрайонного суду Полтавської обл. від 05.10.2023 р. у справі № 541/3200/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113952264> (дата звернення: 20.02.2024).
12. Вирок Погребищенського районного суду Вінницької області від 20.10.2023 р. у справі № 143/686/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114665017> (дата звернення: 20.02.2024).